

Povprečno število let šolanja odraslega prebivalstva

Povprečno število let šolanja odraslega prebivalstva Slovenije se je leta 2010 še povečalo. Po mednarodno primerljivih podatkih o povprečnem številu let šolanja prebivalstva, ki jih je objavil UNDP (Razvojni program Združenih narodov, glej tabelo¹), je imelo leta 2010 prebivalstvo Slovenije v starosti 25 let in več 11,6 leta šolanja², kar uvršča Slovenijo relativno visoko tako med evropskimi državami (višje število let šolanja so imele leta 2010 le štiri države članice EU) kot tudi v svetu. Po teh izračunih naj bi se od preteklega leta povečalo za 0,3, v obdobju izvajanja SRS (2005–2010) pa za 1,2 leta³. Povprečno število let šolanja prebivalstva v Sloveniji je visoko predvsem zaradi visokega deleža prebivalstva s srednjo izobrazbo. Po deležu prebivalstva s terciarno izobrazbo se Slovenija le počasi približuje povprečju EU⁴, čeprav se število let šolanja v Sloveniji povečuje predvsem zaradi naraščajočega deleža generacij, ki končajo terciarno izobraževanje. Med temi se povečuje delež žensk, kar povečuje razkorak med povprečno izobrazbeno ravno žensk in moških⁵. Po naših izračunih povprečnega števila let šolanja⁶ na osnovi podatkov iz ankete o

delovni sili je imelo prebivalstvo v starosti 25–64 let leta 2010 v Sloveniji 12 let šolanja⁷, pri čemer so imele ženske 12,1 leta zaključenega šolanja, moški pa 11,8. Zaradi visoke vključenosti mladih generacij v terciarno izobraževanje se povprečno število let šolanja prebivalstva za mlajše starostne skupine povečuje precej hitreje kot za starejše. Prebivalstvo v starosti 25–39 let je v povprečju za celo leto šolanja bolj izobraženo od prebivalstva v starosti 40–64 let, to pa za skoraj eno leto in pol bolj izobraženo od prebivalstva v starosti 65 let in več.

Povečuje se tudi povprečno število let šolanja delovno aktivnega prebivalstva, predvsem zaradi povečanega števila zaposlenih oseb s terciarno izobrazbo. Izračunano iz podatkov ankete o delovni sili je imelo delovno aktivno prebivalstvo v Sloveniji leta 2010 povprečno 12,2 leta zaključenega šolanja (enako kot leto prej oziroma 0,3 leta več kot leta 2005). Po podatkih statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva je povprečno število let šolanja delovno aktivnega prebivalstva nekoliko nižje⁸. Septembra 2011 je znašalo 12,2 leta, leto prej pa 11,9 leta. Ob kriznih gospodarskih razmerah so bile v letih 2009 do 2011 najbolj prizadete dejavnosti, ki zaposlujejo manj izobraženo delovno silo (gradbeništvo, delovno intenzivne predelovalne dejavnosti). Zato se je v teh letih zmanjšalo predvsem število delovno aktivnih z nižjo in srednjo poklicno izobrazbo, leta 2010 tudi s splošno srednjo izobrazbo, število delovno aktivnih z višjo in visoko izobrazbo pa se je v obeh letih povečalo, predvsem v poslovnih in javnih storitvah ter v trgovini, leta 2011 pa pomembneje tudi v predelovalnih dejavnostih.

¹ Ti izračuni izhajajo praviloma iz podatkov popisov prebivalstva, ki jih hrani podatkovna baza UNESCO, za vmesna leta pa so ocenjeni po metodi Barro in Lee.

² Enako povprečno število let šolanja prebivalstva v starosti 25 let in več daje tudi naš izračun za leto 2010 na podlagi podatkov ankete o delovni sili. Podoben (11,5 let) je tudi izračun, ki smo ga napravili na podlagi bolj podrobnih podatkov registrskega popisa prebivalstva Slovenije na dan 1. 1. 2011.

³ Po naših izračunih na podlagi podatkov anket o delovni sili je bilo povprečno število let šolanja v letu 2010 le za 0,1 leta večje kot leta 2009 oz. 0,3 leta večje kot leta 2005. Barro in Lee načeloma upoštevata le podatke popisov prebivalstva, podatkov vzorčnih anket pa ne, ker naj bi bili zaradi premajhnih vzorcev pregrobi. Za Slovenijo sta za leto 2010 napravila izjemo zaradi intervencije z naše strani, saj je njuna stara ocena za Slovenijo temeljila na popisnih podatkih leta 1991 za Jugoslavijo. Po intervenciji SURS, ki jima je poslal podatke popisov prebivalstva za Slovenijo, tega izhodišča v objavljeni oceni še nista utegnili popraviti, popravila pa sta jih v svoji bazi na naslovu <http://www.barrolee.com/>. Tako kot izračun po podatkih popisa prebivalstva 2011 se tudi izračuna povprečnega števila let šolanja po podatkih popisov prebivalstva Slovenije v letih 1991 in 2002 ne razlikujeta pomembneje od izračunov, ki smo jih napravili na podlagi podatkov anket o delovni sili (za leti 1993 in 2002), podobne izračune pa sta v svoji novi bazi objavila tudi Barro in Lee.

⁴ Glej indikator delež terciarne izobrazbe.

⁵ Od leta 2003 je povprečno število let šolanja žensk višje kot moških

⁶ Izračunali smo jih z upoštevanjem naslednjih predpostavk o povprečnih normativnih dolžinah šolanja: brez končane osnovne šole 6,0 leta, s končano osnovno šolo 8,0 leta, z nižjo

poklicno izobrazbo 9,5 leta, s srednjo poklicno izobrazbo 11,0 leta, s končano strokovno ali splošno srednjo šolo 12,2 leta, z višjo izobrazbo 14,0 leta, z visoko izobrazbo 16,2 leta in s podiplomsko izobrazbo 19,0 leta šolanja.

⁷ Ta je višji, saj ima prebivalstvo v starosti 65 let in več praviloma nižjo izobrazbo kot mlajše prebivalstvo. Po naših preračunih iz podatkov ankete o delovni sili je imelo leta 2010 slovensko prebivalstvo v starosti 65 let in več 10,2 leta šolanja.

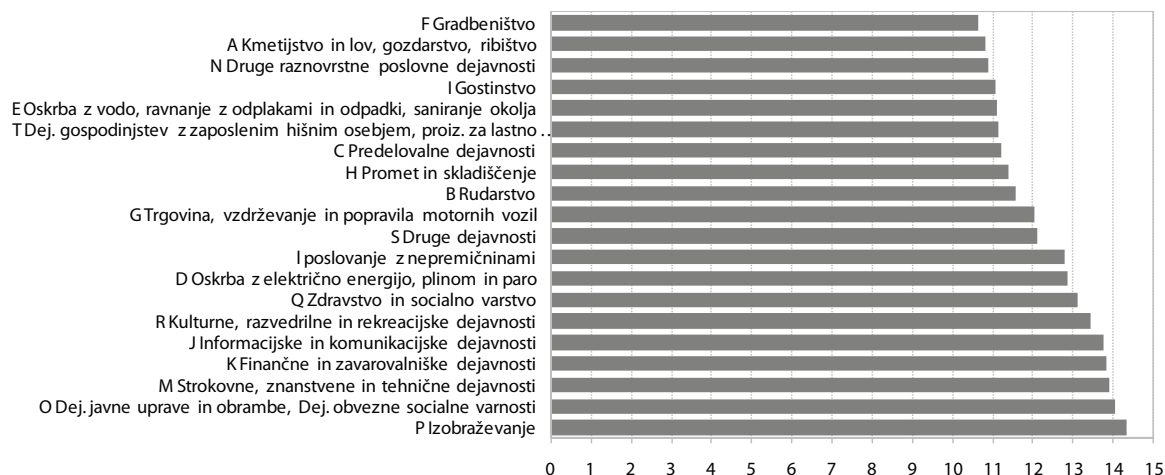
⁸ Podatki statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva ne vključujejo samostojnih kmetov in neformalno delovno aktivnih, vključujejo pa začasno zaposlene tujce s pretežno nizko izobrazbo (ki jih anketa o delovni sili ne vključuje).

Tabela: Povprečno število let šolanja prebivalstva v starosti 25 let in več v Sloveniji in EU, 1995–2010

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
EU-27	np	np	np	np	np	np	np	np
Avstrija	8,6	9,1	9,9	10,1	10,3	10,5	10,6	10,6
Belgija	9,7	10,0	10,6	10,6	10,7	10,6	10,8	10,9
Bolgarija	9,3	9,5	10,0	10,1	10,2	10,4	10,5	10,6
Ciper	9,2	9,7	9,0	9,1	9,3	9,4	9,6	9,8
Češka	11,4	11,9	13,1	12,9	12,6	12,6	12,5	12,3
Danska	9,9	10,5	11,1	11,2	11,2	11,3	11,5	11,4
Estonija	10,5	11,7	11,9	11,9	11,9	12,0	12,0	12,0
Finska	9,2	8,2	10,1	10,1	10,2	10,2	10,2	10,3
Francija	8,3	9,3	9,9	10,0	10,2	10,3	10,4	10,6
Grčija	8,2	8,6	9,8	9,8	9,9	10,0	10,1	10,1
Irska	10,9	11,2	11,4	11,4	11,5	11,5	11,6	11,6
Italija	7,8	8,4	9,5	9,6	9,8	9,9	10,0	10,1
Latvija	8,8	9,4	10,4	10,6	10,8	11,0	11,3	11,5
Litva	9,1	9,9	10,7	10,7	10,8	10,8	10,9	10,9
Luksemburg	9,3	9,7	9,9	9,9	10,0	10,0	10,0	10,1
Madžarska	10,4	10,5	10,7	10,8	10,8	10,9	11,0	11,1
Malta	8,3	9,0	9,7	9,8	9,8	9,9	9,9	9,9
Nemčija	9,4	10,5	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2
Nizozemska	10,5	10,8	11,0	11,1	11,2	11,4	11,5	11,6
Poljska	9,1	9,5	9,7	9,7	9,8	9,8	9,9	10,0
Portugalska	6,4	6,8	7,2	7,3	7,4	7,5	7,6	7,7
Romunija	9,5	9,9	10,1	10,2	10,3	10,3	10,4	10,4
Slovaška	11,2	11,2	11,6	11,6	11,6	11,6	11,6	11,6
Slovenija	8,7	9,4	10,1	10,4	10,7	11,0	11,3	11,6
Španija	7,7	9,1	9,7	9,8	10,0	10,1	10,2	10,4
Švedska	10,5	11,0	11,7	11,7	11,7	11,7	11,7	11,7
Združeno kraljestvo	8,1	8,5	8,9	8,9	9,0	9,1	9,2	9,8
Slovenija po podatkih anket o delovni sili	10,4	10,8	11,2	11,3	11,4	11,4	11,5	11,6

Vir: International Human Development Indicators – UNDP (<http://hdrstats.undp.org/en/indicators/103006.html>); metodologija Barro in Lee (2010) na osnovi podatkov statistike UNESCO in UMAR na podlagi podatkov SURS: Trg dela, Anкета o delovni sili.

Slika: Povprečno število let šolanja delovno aktivnega prebivalstva po področjih dejavnosti, 2011

Vir: Trg dela – Statistični register delovno aktivnega prebivalstva, SURS; preračuni UMAR.